

Strategi för Sveriges samarbete med Unesco 2018–2021

Utbildningsdepartementet

Strategi för Sveriges samarbete med Unesco 2018–2021

1. Strategins omfattning

Denna strategi ska ligga till grund för Sveriges samarbete med Unesco (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) för perioden 2018–2021.

Med utgångspunkt i organisationens relevans och effektivitet fastställs i strategin mål och samarbetsformer för aktuell period. Strategin anger hur Sverige ska bidra till att stärka Unescos verksamhet och den ska även bidra till ansvarsfördelningen mellan svenska aktörer.

Strategin vägleds bland annat av Sveriges politik för global utveckling (PGU) med dess övergripande mål att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling¹ och regeringens skrivelser Policyramverk för svenskt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd (skr. 2016/17:60), Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i svensk utrikespolitik (skr. 2016/17:62) samt Strategi för multilateral utvecklingspolitik², men även andra politiska målsättningar och prioriteringar har beaktats.

Strategin utgår från Unescos mandat och strategiska plan. Strategin beaktar den organisationsbedömning av Unesco som Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) har genomfört 2017 och den information om samarbetet med Unesco som svenska utlandsmyndigheter, myndigheter och civilsamhället i Sverige har bidragit med.

¹ Gemensamt ansvar för Sveriges politik för global utveckling (prop. 2002/03:122).

² UD2017/21055/FN.

2. Unescos uppdrag och mandat

Unescos mandat

Unesco bildades 1945 och är ett rättsligt, finansiellt och organisatoriskt självständigt fackorgan inom FN som rapporterar till FN:s ekonomiska och sociala råd (ECOSOC).

Unescos uppdrag är att bidra till fred och säkerhet genom samarbete mellan medlemsländerna inom utbildning, vetenskap, kultur samt kommunikation och information. Unesco är en kunskapsorganisation med ett normativt och standardsättande uppdrag. De Unescokonventioner som Sverige har ratificerat finns förtecknade i *bilagan*.

Unesco ska bidra till att stärka medlemsländernas egen kapacitet genom att på global, regional och nationell nivå sammanställa och sprida goda råd och exempel, sammanställa statistik och genomföra uppföljningar, utveckla och följa upp normer och standarder, samt främja internationellt och regionalt samarbete, kunskapsutbyte och partnerskap.

Unescos högsta beslutande organ är generalkonferensen där samtliga medlemsländer möts vartannat år för att anta riktlinjer, program och budget, samt förrätta val av generaldirektör och medlemskap i styrelser för diverse underorgan och program. Generalkonferensen väljer också en styrelse för fyra år med representanter från 58 medlemsländer. Styrelsen sammanträder två gånger per år och har till uppgift att följa upp generalkonferensens beslut och genomförandet av program och budget.

Strategisk plan

Unescos prioriteringar fastställs av generalkonferensen i den åttaåriga strategiska planen (Medium Term Strategy 2014–2021) i vilken framgår att Unesco ska bidra till fredsbyggande, utrotandet av fattigdom, hållbar utveckling och interkulturell dialog genom utbildning, vetenskap, kultur samt kommunikation och information. Arbetet med jämställdhet samt geografiskt fokus på Afrika är övergripande prioriteringar för Unescos arbete.

Den åttaåriga strategiska planen konkretiseras i det fyraåriga arbetsprogrammet och den tvååriga budgeten. Vid generalkonferensen hösten 2017 beslutades program för 2018–2021 och budget för 2018–2019. Det nya

programmet tar tydligt sin utgångspunkt i hur Unesco ska bidra till genomförandet av Agenda 2030.

Organisationsbedömning

Utbildningsdepartementet har under 2017 genomfört en organisationsbedömning av Unesco. Slutsatsen av genomgången är att Unescos bidrag till det svenska utvecklingssamarbetet är viktigt och kan bidra på ett avgörande sätt i genomförandet av Agenda 2030 främst genom sitt normativa och standardsättande arbete. I jämförelse med regeringens organisationsbedömning 2012 pekar den nya organisationsbedömningen på att det har skett tydliga framsteg i Unescos resultatuppföljning med ett nytt format för resultatrapportering, ett resultatramverk med färre och mer fokuserade mål samt att organisationen nu har antagit ett integrerat budgetramverk som inkluderar både medlemsavgifter och frivilliga bidrag. Bland de fortsatta utmaningarna som anges i organisationsbedömningen för Unesco märks behovet att stärka arbetet kring finansiering och förbättra personal- och jämställdhetsarbetet.

Finansiering

Unescos totala budget för 2018–2019 omfattar 1 225 miljoner USD. Hälften av budgeten finansieras genom medlemsavgifter och hälften genom frivilliga bidrag. Medelstillelningen från Sverige uppgår till ca 25 miljoner kronor per år i medlemsavgift.³ Det svenska frivilliga bidraget som kanaliseras genom Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) till Unescos verksamhet varierar, och har under åren 2013–2017 uppgått till drygt 100 miljoner kronor per år. Dessa medel styrs framför allt av de strategier för svenskt utvecklingssamarbete som regeringen beslutar om. I relation till andra givare av frivilliga bidrag var Sverige 2017 den fjärde största bidragsgivaren till Unesco.

Finansieringen är en fortsatt utmaning för Unesco bland annat beroende på att USA har meddelat sitt utträde ur organisationen och inte heller har betalat medlemsavgift sedan 2011 då Palestina beviljades medlemskap. Dessutom har ett stort antal medlemsländer skulder till organisationen för uteblivna medlemsavgifter, hyra av lokaler m.m. Den minskade reguljära

³ Avser uttaxerad medlemsavgift om 0,956 % enligt FN:s bidragsskala för 2017. Den uttaxerade medlemsavgiften till Unesco finansieras från utgiftsområde 16, anslag 4:2 *Avgift till Unesco och ICCROM*. Enligt OECD-DAC:s kriterier så räknas 60 procent av detta stöd till Unesco som bistånd och avräknas biståndsramen.

budgeten har de senaste åren lett till stora nedskärningar inom sekretariatet och i programverksamheten.

3. Inriktning och prioriteringar för det svenska engagemanget i Unesco

Sverige ser Unescos potential främst i dess normativa arbete och anser att Unesco framför allt ska arbeta med rådgivnings- och kapacitetsbyggande samarbeten med regeringar och myndigheter samt med frågor av global betydelse.

Sveriges engagemang med Unesco ska vägledas av Agenda 2030 för en hållbar utveckling, liksom jämställdhet, mänskliga rättigheter med tonvikt på yttrandefrihet och demokrati, samt stöd för det multilaterala systemet och ett effektivt och integrerat FN.

Särskild vikt ska läggas på motvindsfrågor där Sverige bedöms kunna göra global skillnad som till exempel frågan om journalisters säkerhet eller frågor som rör sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), inklusive sex- och samlevnadsundervisning.

Regeringen bedömer att Unesco bör fortsätta utveckla sin verksamhet inom framför allt i) arbetet för mänskliga rättigheter med tonvikt på yttrandefrihet, ii) hållbara, demokratiska och inkluderande samhällen, iii) jämställdhet, iv) miljö, klimat och hav samt v) en effektiv och modern organisation.

Detta är frågor där Unescos arbete har en strategiskt viktig roll i FN-systemet och där Sverige kan bidra med särskild kunskap och kompetens. Inom dessa områden ska Sverige arbeta för att Unesco åstadkommer tydliga resultat och särskilt uppmärksamma möjliga synergier mellan Unescos arbete och det svenska utvecklingssamarbetet.

Sverige ska vara tydligt med dessa prioriteringar i all dialog med Unesco på central, regional och landnivå. Svenska frivilliga bidrag under strategiperioden ska stå i samklang med de svenska prioriteringarna och förhållningssätt gentemot Unesco.

i) Unescos arbete för mänskliga rättigheter med tonvikt på yttrandefrihet
Demokrati och respekten för mänskliga rättigheter har under de senaste decennierna stärkts i stora delar av världen.

Dessa framsteg till trots ser vi i dag en global tillbakagång för de mänskliga rättigheterna, demokratin och rättsstatens principer. Yttrandefriheten inskränks och censur av medier och blockeringar på internet ökar i omfattning. Straffrihet och auktoritära styrelseskick undergräver på många håll möjligheten till rättssäkra samhällen. Människorättsförsvare, journalister och kulturutövare utsätts för förföljelse, hot och våld både offline och online. Ojämlig tillgång till utbildning bidrar till att personer i särskilt utsatta situationer har svårare att göra sin röst hörd.

Det civila samhällets aktörer har en särskild betydelse för stärkandet av en demokratisk utveckling samt främjandet och respekten för de mänskliga rättigheterna.

Stöd till press- och yttrandefrihet för journalister och andra medieaktörer samt allmän tillgång till information är av stor vikt, liksom att öka medie- och informationskunnighet.

Unesco har ett tydligt mandat att arbeta med yttrandefrihet och journalisters säkerhet, bland annat genom periodisk publicering av rapporten World Trends in Freedom of Expression and Media Development som ett verktyg för uppföljning och främjande av press- och yttrandefrihet samt medieutveckling. Unesco är även bidragande och ansvarigt FN-organ för uppföljningen av indikatorer under mål 16.10 i Agenda 2030.⁴

Frågan om yttrandefrihet omfattar även konstnärliga uttryck och skydd för dess utövare. Här har Unesco ett tydligt mandat bland annat genom arbetet med konventionen om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar samt den periodiska publiceringen av rapporten Reshaping Cultural Policies. Konventionen syftar också till att stödja etablerandet av fungerande system som främjar kulturella och kreativa näringar som möjliggör för konstnärer och kulturskapare att verka.

Utbildning är en mänsklig rättighet. Trots det förvägras fortfarande miljontals unga utbildning runt om i världen. Utbildningssystem har också en viktig funktion som förmedlare av värderingar och en grundläggande roll i att bygga och stärka mänskliga rättigheter, jämställdhet och demokrati.

⁴ 16.10 Säkerställa allmän tillgång till information och skydda grundläggande friheter, i enlighet med nationell lagstiftning och internationella avtal. Indikator 16.10.1: Number of verified cases of killing, kidnapping, enforced disappearance, arbitrary detention and torture of journalists, associated media personnel, trade unionists and human rights advocates in the previous 12 months. Indikator 16.10.2: Number of countries that adopt and implement constitutional, statutory and/or policy guarantees for public access to information.

Särskilt fokus på att stärka likvärdighet och kvalitet genom läroplan och lärarutbildning är avgörande för att förmedla mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer.

Sverige ska under strategiperioden verka för att:

- Unesco stärker sitt normativa arbete med press- och yttrandefrihet, journalisters säkerhet offline och online samt arbetet mot straffrihet för brott mot journalister. Kvinnliga journalisters särskilda utsatthet uppmärksammas samt att hot och hat mot journalister lyfts.
- Unesco stärker sitt arbete för allas rätt till information, bland annat genom arbetet med medie- och informationskunnighet och mål 16.10 i Agenda 2030.
- Unescos statistikinstitut (UIS) tar fram statistik för medieutveckling utifrån mål 16 i Agenda 2030.
- Unesco fortsätter arbetet för ett fritt, öppet och säkert internet utifrån R.O.A.M-principerna⁵ samt för principen att samma fri- och rättigheter ska gälla såväl offline som online.
- Bredda givarbasen för en långsiktig finansiering av Unescorapporten World Trends in Freedom of Expression and Media Development.
- Unesco stärker sitt arbete för konstnärlig frihet, kulturskapares yttrandefrihet samt kulturskapares arbetsförhållanden och rättssäkerhet, inklusive kvinnliga kulturskapares särskilda utsatthet.
- Unesco stärker respekten för utbildning av god kvalitet som en mänsklig rättighet och främjar utbildningens roll för att förmedla demokratiska värden.

ii) Unescos arbete för hållbara, demokratiska och inkluderande samhällen
Välfungerande, jämställda, demokratiska och inkluderande samhällen är en förutsättning för en ekonomiskt, miljömässig och socialt hållbar utveckling.

⁵ Human rights-based, open, accessible for all, multistakeholder-shaped Internet.

Social ojämlikhet, fattigdom och demokratiskt underskott är några av de främsta orsakerna till konflikter. Våldsbejakande eller nationalistisk extremism, fundamentalism, systematiskt bruk av sexuellt våld och klimatförändringar spär på utmaningarna för en hållbar utveckling.

Utbildning av god kvalitet och kunskapsutveckling för alla är en grundförutsättning för en bred, inkluderande och hållbar samhällsutveckling. Utbildning har också en avgörande betydelse för normalisering och återuppbyggnad i konflikt- och postkonfliktsituationer.

Nationella utbildningssystem måste präglas av en helhetssyn på lärande som bidrar till livslångt lärande för alla. Vuxenutbildning och yrkesutbildning har globalt en viktig roll för samhällets och individens utveckling, inte minst då andelen vuxna som inte är läs- och skrivkunniga är fortsatt hög.

Unesco har uppdraget att samordna och stödja medlemsländernas arbete med genomförandet av mål 4 (utbildning) i Agenda 2030.⁶ Unesco har ett särskilt mervärde i att stödja länder i arbetet med delmål 4.7 i Agenda 2030 om att säkerställa att studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja hållbar utveckling.⁷ Utbildning för hållbar utveckling och utbildning för globalt medborgarskap är viktiga verktyg för att öka kunskaper och färdigheter om hållbarhet inklusive miljö- och klimatfrågor, mänskliga rättigheter, likvärdighet, jämställdhet och värdegrunds- och demokratiarbete.

Trots flera stora framsteg är det i många länder fortfarande vanligare att flickor inte får tillgång till skolgång. Två tredjedelar av alla analfabeter i världen är kvinnor. Utbildningens roll för att stärka flickor och kvinnor och deras bidrag till hållbar utveckling är av största vikt för att lyckas med genomförandet av Agenda 2030.

Ungdomars engagemang och inkludering i beslutsprocesser är likaså viktiga för att skapa långsiktigt hållbara, demokratiska och inkluderande samhällen.

Materiella och immateriella kulturarv kan bidra till kunskap och bildning i samhället samt till en förståelse för hur samhällen har utvecklats. Kulturarv

⁶ Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

⁷ Säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bland annat genom utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar, mänskliga rättigheter, jämställdhet, främjande av en kultur av fred, icke-våld och globalt medborgarskap samt värdesättande av kulturell mångfald och kulturens bidrag till hållbar utveckling.

kan också vara en avgörande resurs i samhällsbygget genom att bidra till en långsiktigt hållbar utveckling, såväl socialt och ekonomiskt som miljömässigt. Kulturarv kan också spela en viktig roll i fredsbyggande och försoningsprocesser och vara en viktig källa till inkludering och delaktighet i samhället. Förstörelse av materiella kulturarv har som yttersta mål att skada sammanhållningen i ett samhälle. Den illegala handeln med kulturföremål som följer i dess fotspår bidrar bland annat till att finansiera terrorism.⁸

Inom Unescos biosfärprogram (Man and the Biosphere Programme [MAB]) testas nya metoder och söks ny kunskap för långsiktigt hållbar samhällsutveckling i ett globalt nätverk av biosfärsområden. Sveriges erfarenheter från genomförandet av Agenda 2030 inom det svenska biosfärprogrammet bör fortsatt kunna bistå kapacitetsutvecklingen globalt.

Sverige ska under strategiperioden verka för att:

- Unescos arbete inom utbildning präglas av en helhetssyn på lärande med fokus på nationella utbildningssystem som kännetecknas av en likvärdig och inkluderande utbildning av god kvalitet i en trygg miljö samt livslångt lärande med tydligt jämställdhetsfokus.
- Unesco stärker sin kapacitet att samordna och stödja medlemsländer i genomförandet av mål 4 (utbildning) i Agenda 2030. Särskilt fokus bör ägnas utbildning för hållbar utveckling och globalt medborgarskap, yrkesutbildning och vuxenutbildning samt lärares och lärarutbildningens roll som grund för samhällsförändring.
- Stärka UIS i dess globala roll inom uppföljning och utvärdering, särskilt inom utbildning, samt verka för att Unescos globala rapport på utbildningsområdet Global Education Monitoring Report bibehåller sin funktion som normativt verktyg.
- Unescos arbete med att förebygga och förhindra illegal handel med kulturföremål stärks och betydelsen av långsiktig internationell, nationell och regional samverkan inom området framhålls.

⁸ Se till exempel FN:s säkerhetsrådsresolutioner S/RES/2199 (2015) och S/RES/2347 (2017).

- Unesco stärker kulturens betydelse i samhällsförändring, för hållbar utveckling samt för fredsbyggande och försoning i konfliktområden, främst genom arbetet i de av Sverige ratificerade konventionerna.
- Världsarvens betydelse för ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling tillvaratas och utvecklas. Erfarenheter från det nationella världsarvsarbetet ska reflekteras i det globala samarbetet.
- Unesco, i arbetet med det immateriella kulturarvet, främjar det civila samhällets förutsättningar för engagemang och delaktighet.
- Unescos biosfärprogram fortsatt håller en hög kvalitet och stärka biosfärprogrammets roll som modell för hållbar utveckling. Erfarenheter från det nationella arbetet med biosfärområden ska reflekteras i det globala samarbetet.

iii) Unescos arbete med jämställdhet

Sverige ska inom allt arbete i Unesco verka för jämställdhet och alla flickors och kvinnors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Kvinnor och män samt flickor och pojkar ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Jämställdhet är ett av Unescos två globala prioriterade områden.⁹ Ett jämställdhetsperspektiv ska systematiskt integreras i allt arbete.

Jämställdhetsanalyser, inklusive analys av underliggande faktorer, ska genomföras systematiskt och ingå som en del i planering, genomförande, uppföljning och rapportering i Unesco.

Unesco driver också särskilda program med jämställdhetsfokus, bland annat inom utbildning och vetenskap. Trots framsteg vad gäller flickors och kvinnors fulla rätt till utbildning har endast 33 procent av världens länder uppnått jämn könsfördelning på motsvarande gymnasienivå. Inom forskning är endast ca 30 procent av världens forskare kvinnor.

Ett viktigt instrument för att uppnå jämställdhet är tillgången till sex- och samlevnadsundervisning av god kvalitet för att förbättra sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) och stärka flickors och kvinnors

⁹ Unescos Medium Term Strategy 2014–2021.

fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. En väl fungerande sex- och samlevnadsundervisning är avgörande för att möjliggöra flickors deltagande i utbildning, minska antalet tonårsgraviditeter och förebygga hiv/aids samt andra sexuellt överförbara sjukdomar.

Unesco har formella styrdokument samt ansvarsmekanismer för jämställdhetsarbetet, men inom vissa områden behöver Unesco stärka sitt arbete för att omvandla policy till praxis inom jämställdhet. Det finns också en tendens att Unesco enbart fokuserar på jämställdhetsinsatser som riktas till flickor och kvinnor, och inte även inkluderar jämställdhetsinsatser som riktas till pojkar och män.

Sverige ska under strategiperioden verka för att:

- Unesco fortsätter att utveckla sitt arbete för jämställdhet och tydligt integrera arbetet med jämställdhet i alla program, med särskilt fokus på kvinnor inom forskning och kvinnliga journalister, samt att de jämställdhetsinsatser som beslutats i Unescos arbetsprogram för 2018–2021 och i budgeten för 2018–2019 genomförs.
- Unesco fortsätter att utveckla sitt arbete med sex- och samlevnadsundervisning och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) inom utbildningsområdet.

iv) Unescos arbete med miljö, klimat och hav

Klimatförändringar är en av mänsklighetens största utmaningar och det är centralt att åstadkomma en omställning till hållbar utveckling inom de planetära gränserna. Förändringar i miljö och klimat påverkar redan i dag människors utvecklings- och försörjningsmöjligheter och urholkar möjligheterna till en globalt hållbar utveckling.

Tillståndet för haven är allvarligt. Sverige har som målsättning att verka för att stärka det multilaterala systemets möjligheter att hantera globala utmaningar relaterade till haven, kustvattnen och de marina resurserna. Unescos Intergovernmental Oceanographic Commission (IOC) har ett viktigt mandat för att stärka arbetet och kunskapen inom hav och marina

resurser,¹⁰ bland annat genom att främja en ekosystembaserad havsplanering och marin pedagogik. IOC har också ett samordnande ansvar för FN:s årtionde för hållbar havsforskning 2021–2030.¹¹

Vattenbrist som utvecklingsutmaning tilltar. Spänningar över vattenområden kan även öka risken för konflikter. Unescos internationella hydrologiska program (IHP) stödjer medlemsländer i policyutveckling och kapacitetsbyggande vad gäller förändringar i färskvattenresurser och gränsöverskridande färskvattensamarbeten.

Unesco har nyligen uppdaterat sin strategi för arbetet mot klimatförändringar.¹² Strategin tar sin utgångspunkt i Unescos Medium Term Strategy 2014–2021, klimatavtalet från Paris och Agenda 2030. Strategin har fyra fokusområden: stöd till medlemsländer, ökad interdisciplinär kunskap och forskning, mobilisering av kreativa och mångsidiga kulturella uttryck mot klimatförändring samt stöd till inkluderande social utveckling och jämställdhetsintegrering.

Utmaningar med miljö- och klimatförändringar bör utgöra utgångspunkten för Unescos vetenskapsarbete. Kapacitetsutveckling – i samarbetet med lokala, nationella och regionala aktörer – är avgörande.

Sverige ska under strategiperioden verka för att:

- Unesco utvecklar kapacitetsbyggandet för forskningssystem och stärker kunskapsutveckling genom interdisciplinär kunskap och forskning av hög kvalitet med relevans för hållbar utveckling.
- IOC ges förutsättningar att utveckla kapacitet och kunskap för att hantera havsrelaterade utmaningar och bidra till genomförandet av mål 14 i Agenda 2030.

¹⁰ IOC är ansvarigt organ för två av delmålen under mål 14 i Agenda 2030 och rapporteringen på dess indikatorer: 14.3: Minimera och åtgärda havsförurningens konsekvenser, bland annat genom ökat vetenskapligt samarbete på alla nivåer. 14 a: Öka den vetenskapliga kunskapen, utveckla forskningskapaciteten och överföra havsteknik, med hänsyn tagen till den mellanstatliga oceanografiska kommissionens kriterier och riktlinjer för överföring av havsteknik (Criteria and Guidelines on the Transfer of Marine Technology), i syfte att skapa friskare hav och öka den marina biologiska mångfaldens bidrag till utvecklingen i utvecklingsländerna, i synnerhet i små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna.

¹¹ United Nations Decade of Ocean Science for Sustainable Development (Resolution A/72/L.18).

¹² UNESCO Strategy for Action on Climate Change.

- IOC inom ramen för årtiondet för hållbar havsforskning 2021–2030 når målsättningen om att effektivt sammanställa och öka kunskapen om haven och dessa utmaningar i samarbete med andra FN-organisationer.
- Unesco fortsätter att ta initiativ för att utveckla ekosystembaserad havsplanering globalt och arbetet med marin pedagogik (Ocean Literacy).
- Unescos arbete med gränsöverskridande vattensamarbete stärks.
- Unesco utvecklar sitt interna miljö- och klimatarbete.

v) Unescos arbete för en effektiv och modern organisation

Fortsatt arbete för ett effektivt, modernt och jämställt Unesco bör eftersträvas, bland annat genom utveckling av det integrerade budgetramverket och strukturerade finansieringsdialoger för ökad givarsamordning samt genom förbättrad utvärderingskultur med stöd i bland annat rapporter från externa revisorn och IOS (Internal Oversight Service).

För att attrahera och bibehålla rätt personal måste en organisation präglas av en personalpolitik som ger förutsättningar för att kombinera arbete och privatliv samt möjligheter till rotation av personal.

Unesco behöver effektivisera och dimensionera antal och storlek på land- och regionkontor för att få genomslag för prioriteringar och resultat.

Arbetsmetoderna för Unescos styrande organ behöver förbättras, bland annat genom att implementera generalkonferensens beslut om styrningsfrågor.¹³ Även arbetet i Unescos konventioner och underkommittéer behöver i vissa fall fortsatt utvecklas och reformeras. I Unescos världsarvskommitté godtar medlemsländerna allt oftare inte expertutlåtanden gällande till exempel nomineringar till världsarvslistan. I det och liknande sammanhang behöver Unescos roll som expertorgan värnas.

¹³ Governance procedures and working methods of the governing bodies of UNESCO (39 C/Res. 20).

Sverige ska under strategiperioden verka för att:

- Unesco fortsätter utvecklingen mot ett mer ändamålsenligt och effektivt arbete inklusive i dess styrande organ. Särskilt fokus ska läggas på finansieringsfrågor med syfte att uppnå förutsägbar, full och ändamålsenlig resurssättning samt på att värna och stärka en resultat- och utvärderingskultur i Unesco.
- Unesco aktivt arbetar för ett effektivt FN-system, bland annat genom implementering och uppföljning av den fyraåriga policyöversynen av FN:s biståndsverksamhet 2016¹⁴ och systemgemensamma policydokument.
- Unesco fortsätter att utveckla en personalpolicy som innefattar en systematisk och kvalitativ personalrotation mellan och inom sektorer liksom mellan huvudkontor och land- och regionkontor samt skapar arbetsförhållanden och IT-lösningar som möjliggör en god balans mellan arbete och privatliv.
- Unesco anpassar och utvecklar en effektiv och rätt dimensionerad verksamhet på land- och regionnivå för att få genomslag för organisationens prioriteringar.
- Värna experternas roll i styrelserna och kommittéerna för de kulturkonventioner som Sverige ratificerat.
- Unescos arbete präglas av mångfald, till exempel genom ökat samarbete med civilsamhället samt genom ett jämställt urval av experter inklusive av yngre experter till kommittéer och konferenser m.m.

4. Påverkansarbete och former för samverkan

Sverige ska verka för att genomföra strategin genom ett aktivt samarbete och dialog med Unesco. Sveriges delegation vid OECD och Unesco i Paris har en viktig roll att proaktivt bidra till samt följa och medverka i relevanta processer vid Unesco.

¹⁴ Quadrennial Comprehensive Policy Review (QCPR).

Svenska Unescorådet har också en viktig roll genom sitt uppdrag (dir. 2013:123) att bistå regeringen med råd och underlag med syfte att bidra till genomförandet av strategin.

Dialog och samverkan ska också ske med andra aktörer inom Regeringskansliet och med relevanta myndigheter som till exempel Sida, Vetenskapsrådet, Skolverket, Universitets- och högskolerådet, Myndigheten för yrkeshögskolan, Statens kulturråd, Riksantikvarieämbetet, Riksarkivet, Naturvårdsverket, Myndigheten för kulturanalys, Statens museer för världskultur, Konstnärsnämnden, Statens medieråd och Institutet för språk och folkminnen. Civilsamhällsorganisationer utgör en viktig part för samverkan om genomförandet av strategin.

Samarbetet mellan de nordiska länderna är fortsatt viktigt för informationsutbyte, samordning och förstärkt kompetens särskilt vad gäller samarbetet med Finland som sitter i Unescos styrelse under 2017–2021.

Sverige ska aktivt arbeta för att tillvarata svensk kompetens och erfarenhet inom Unescos verksamhetsområden genom att verka för rekrytering av svenskar till Unescos ordinarie tjänster samt genom olika program för resursbasutveckling (som till exempel sekonderingar, Junior Professional Officer [JPO], utbytestjänstgöring) för ömsesidigt lärande och utbyte av kompetens.

5. Uppföljning

Utbildningsdepartementet ansvarar för att en arbetsplan för genomförandet av strategin upprättas i samråd med berörda myndigheter.

Strategin följs upp löpande, bland annat vid de organisationssamråd som hålls regelbundet mellan Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet och andra berörda departement), Sida och övriga berörda myndigheter.

Strategin ska genomgå en översyn i anslutning till att Multilateral Organization Performance Assessment Network (MOPAN) presenterar sin bedömning av Unesco senare under 2018.

En ny organisationsbedömning av Unesco ska utarbetas av Utbildningsdepartementet inför nästkommande strategiperiod.

Bilaga

Unescokonventioner som Sverige har ratificerat

Ansvarigt departement: Utbildningsdepartementet

- **Konvention mot diskriminering inom undervisningen (1960)**
- **Konvention om erkännande av studier, diplom och examina avseende högre utbildning i stater som tillhör Europaregionen inom Unesco (1979)**
- **Konvention om erkännande av bevis avseende högre utbildning i Europaregionen (1997)**

Ansvarigt departement: Miljö- och energidepartementet

- **Konvention om våtmarker av internationell betydelse, i synnerhet såsom livsmiljö för våtmarksfåglar (1971)**

Ansvarigt departement: Socialdepartementet

- **Internationell konvention mot dopning inom idrotten (2005)**

Ansvarigt departement: Kulturdepartementet

- **Världskonventionen om upphovsrätt (1952)**
- **Konvention om åtgärder för att förbjuda och förhindra olovlig införsel, utförsel och överlåtelse av äganderätten till kulturogendom (1970)**
- **Konvention om skydd för världens kultur- och naturarv (1972)**
- **Konvention om skydd för kulturogendom i händelse av väpnad konflikt (1954)**
- **Andra protokollet till 1954 års Haagkonvention om skydd för kulturogendom i händelse av väpnad konflikt**
- **Konventionen om tryggnad av det immateriella kulturarvet (2003)**
- **Konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar (2005)**